

HA ACTUAT RECENTMENT A LA IX SETMANA INTERNACIONAL DE MÚSICA DE CAMBRA DE MONTSERRAT

Ricard Miralles. Fer-ho tot 'jazz'

Director musical de Joan Manuel Serrat durant molts anys, ara es dona a conèixer en una nova faceta musical: el jazz.

Això sí, amb les mans sempre al piano.

Nel·lo Pelllcer

Ara fa vint anys que acompanya Joan Manuel Serrat com arranjador i director musical de la major part dels seus discos. Junts han trepitjat els escenaris de mig món i han compartit la glòria, l'un des de la primera línia i l'altre des de l'ombra. Ell és Ricard Miralles (Barcelona 1944), l'artífex de la música tan singular que ha convertit Serrat en alguna cosa més que un ídol de masses. Músic prolífic que al llarg de la seua trajectòria professional s'ha destapat com un artista que pot solcar tots els camins de la música amb la mateixa facilitat que un ballarí es mou per l'escenari.

Ricard Miralles conserva, en la seua veu, aquella modulació serratiana, la pausa del que es pren la vida amb calma. Una alopècia incipient li recorda que els anys no passen debades. Mal-

grat tot, continua fent cara de bon xic. Mentre, les seues mans, baquetejades en mil batalles musicals, continuen navegant per les octaves del piano descobrint-nos racons de mars ignorats i ocults.

Recentment ha estat a Monserrat, a uns 25 quilòmetres de la ciutat de València, juntament amb el pianista argentí Horacio Icasto, per a clausurar la IX Setmana Internacional de Música de Cambra. Ells dos componen una formació insòlita en el món del jazz: un duo de pianos amb els quals s'endinsen pels camins del jazz amb una facilitat sorprenent. De moment, la crítica s'ha desfet en elogis a la maduresa creativa i la varietat cromàtica de les seues composicions. El fet cert és que aquella nit, a Montserrat, i amb un públic força heterogeni, la seua interpretació va ser tot un èxit.

—¿Quan naix el duo Miralles-Icasto?

—Estem junts des de principis de tardor i és un experiment de composició i d'interpretació. Cadascú fa les seves composicions, aleshores les treballem i després improvisem. És una cosa entre el jazz i el clàssic, encara que no m'agraden massa les classificacions. Nosaltres no havíem treballat mai junts, però en teníem coneixement l'un de l'altre. Ara som amics.

—¿Què se sent més, músic de jazz o director artístic de Joan Manuel Serrat?

—Home, en aquests moments m'interessa projectar aquesta trajectòria musical i sortir un mica del que he fet fins ara. És una història, la del jazz, que porto molts anys fent-la. En aquest duo tenim intenció d'anar-ho polint, i fer-ho cada vegada millor. Una cosa no exclou l'altra. Hi ha temps per a tot. Amb Joan Manel comence a treballar a l'octubre, però no penso deixar aquestes activitats, encara que sigui sense una projecció de cara al públic. Penso poder-ho compaginar.

—En el nou disc de Serrat els arran-

jaments són de Josep Ma. Bardagí, ¿aixó? ¿això a què és degut? ¿s'ha buscat un nou so?

—Segurament, sí. Jo no estic massa assabentat d'aquesta història. Només m'ha estat comunicat i aleshores tampoc tinc massa coneixements del nou disc per a opinar, però imagino que es deu voler fer una cosa diferent.

—*¿Què se sap del nou disc?*

—En *Material Sensible* sembla que es vol canviar una mica l'estil d'acompanyament, però no l'he escoltat prou.

—*Com a professional de la música, ¿què se sent, més arranjador o més instrumentista?*

—¿Saps què passa? que arriba un moment que tot és una prolongació d'una cosa o d'una altra. Tot el que vas complementant també és una composició. La tasca d'arranjador és potser la que més he fet i encara continue fent. Per a un músic és molt més atractiu, des del punt de vista artístic que no sigui res donat, que tot ho puguis fer sortir del teu cap. Amb açò que estem fent ara, malgrat que ni la difusió ni la projecció de públic serà la mateixa dels treballs anteriors, no hi ha res donat.

—*Manel Camp, Kitflus i vostè mateix són músics d'una generació i d'un estil semblants. ¿És així?*

—Som gent que ens hem fet grans a Barcelona i hem begut del gran humanisme que hi havia a Catalunya...

—*¿Què vol dir «hi havia»?*

—Jo parlo del conservatori, i ho faig sempre des del punt de vista musical. Aleshores jo estudiava al conservatori amb uns grans mestres. Allà vaig conèixer el mestre Massià, el mestre Zamacois i el mestre Toldrà, i de passar pel costat d'aquesta gent, francament, alguna cosa t'ha de quedar. A Kitflus i a Camp els devia passar una mica això, encara que no els coneguessin directament.

—*La música jazz també és una constant en vostès...*

—Has de pensar que quan era jove, amb 16 o 17 anys, i estava acabant els estudis de piano, per primera vegada vaig escoltar un disc de Modern Jazz Quartet i aleshores allò em va canviar una mica el coco. Malgrat tot, sempre he fugit de l'estètica americana. Per això, encara que m'agrada improvisar, procuro defugir-la. Un acord és el mateix per als americans que per a nosaltres, però el que s'ha de fer és donar-li un altre caire. Sense fugir d'aquesta colonització, cal beure d'ella procurant conservar la nostra identitat.

Aquella nit a Montserrat la seua interpretació va ser tot un èxit.

—*Tete Montoliu ha fet de bandera i és el primer que ha aconseguit professionalitzar-se com a músic de jazz.*

Ell és qui millor ha entès la música dels americans. Tete és purament americà. Ell, quan toca una cançó catalana, la fa jazzística, salvant les distàncies. Tocant jazz, amb Tete, no hi ha color. Però bé, nosaltres fem una altra cosa.

—*¿El seu ideal en aquests moments és viure del jazz?*

—No, perquè no és que estigui descontent de les altres feines. Ara estic aquí amb l'Horacio i faré una feina, potser una mica més complicada i més difícil que la que faig quan surto a tocar amb Joan Manel. Amb ell, que fa unes cançons d'altura, surto amb la mateixa personalitat i trobant-me igual de bé. No es que vulgui fugir de res.

—*¿Com ha viscut des de Madrid la polèmica dels cantautors?*

—No he estat massa al corrent d'això. Suposo que deuen tenir raó si ho fan, però no entro ni surto amb això. Jo no ho he fet mai. El Tete va

declarar que més valdria que aprenguessin a cantar abans de tancar-se. En el cas de molts dels que es varen tancar, estic d'acord amb el Tete.

—*¿Quin és el treball del qual se sent més satisfet?*

—N'hi ha molts... (Es resisteix a dir-ne algun).

—*¿I quin salvaria del foc?*

—Potser el primer disc que vaig fer amb Pi de la Serra, *El colom de la pau*. Després n'hi ha altres que estan millor realitzats. Fent aquell et senties en total llibertat. L'arranjador tenia molta autonomia per a treballar. En aquella època no m'importava el que pensés la casa de discos, ni res.

—*Quan el jazz va nàixer era una forma de vida. Segons vostè ¿què en queda ara, d'això?*

—Jo sempre n'ho havia agafat com un esport, un esport musical. Tens una sèrie d'harmonies, de rodes d'acords i pots anar improvisant i creant sobre això. Penso que per a tocar bé jazz has de parlar molt bé l'anglès. El que se li pot ocórrer a un músic nascut a Nova York, encara que facis el mateix tema,

és diferent al que farà un altre tio nascut en un altre lloc.

—*¿Quina obra de la història del jazz és la que més t'ha impressionat?*

—N'hi ha hagut moltes. Un dels discos més impecables és *Milestones*, de Miles Davis. Dels pianistes, qualsevol cosa de Bill Evans. També de l'estil més negre m'agrada molt Milton Kelly. Dels moderns, n'hi ha molts.

—*¿Què hi ha en la seua música d'improvissació i què hi ha de partitura?*

—Va tot molt unit. En aquest cas, està molt delimitat. Tot està escrit per als dos pianos i inclús quan s'improvisa està pensat. Aleshores, aquelles parts on s'improvisa és perquè ho permeten. En general, la composició és una improvisació. Vas buscant fins que trobes unes idees per a treballar. Després encara resta un tant per cent molt elevat d'elaboració i d'ofici.

—*Defineixi en dues paraules: Pegasus.*

—És un grup que ha tingut menys sort de la que es mereixia. Han treballat molt per a fer una cosa molt viva i molt maca. No puc parlar d'ells sense una mica de passió, perquè jo me'ls estimo molt.

—*Carlos González:*

—No l'he escoltat mai, però el conec de mom.

—*Joan Manuel Serrat:*

—L'artista més internacional que hi ha en la música popular d'aquest país des que jo sóc al món, i segurament trigarà molt a sortir-ne un altre.

—*Parlem de projectes. ¿Cinema?*

—L'últim que he fet ha estat una pel·lícula sobre la història d'Andalusia i Abderraman que es diu *Al-Andalus*. M'ha agradat molt perquè hi havia molts mitjans.

—*¿Música contemporània?*

—Sempre n'escric. La vaig escrivint. Però la guardo al calaix. No tinc els contactes ni els he buscats. Així com al cercle del jazz sempre he estat una mica introduït perquè he estat més afí a la música popular, en la música contemporània no és així. Aquest tipus de música, la música de debò està molt copada. És difícil entrar en aquest ambient.

—*¿Hi haurà vint anys més d'unió amb Joan Manuel Serrat?*

—Sí el cos aguanta...

—*¿Vol dir que hi ha tota la voluntat?*

—Sí, no hi ha problema. □

FOU FIRMAT PEL GENERAL LIBERAL ESPARTERO
I EL CARLÍ RAFAEL MAROTO

A 150 anys del Conveni de Bergara

Amb l'Abraçada de Bergara es posà fi a la guerra al País Basc i Navarra. A Catalunya, País Valencià i Aragó encara duraria un any més. El 31 d'agost se celebra el 150 aniversari de la ratificació d'aquest conveni. Una fita per a aprofundir en el coneixement d'un dels fenòmens més importants del segle XIX: el carlisme.

Conxa Rodríguez

L'esdeveniment d'una guerra civil al segle XX a l'estat espanyol, en bona part ha fet que les guerres civils del segle anterior caiguessin en l'oblit dels historiadors contemporanis i es perdessin en la memòria popular. De les tres guerres carlines que va conèixer el segle XIX, la primera va ser l'única que va comprendre tot el territori espanyol i que va constituir una autèntica guerra civil entre absolutistes i liberals o carlins i cristians. Aquesta guerra és coneguda també com guerra dels Set Anys, Primera Guerra Carlina o la Gran Guerra.

El 31 d'agost de 1839 el general liberal Baldomero Espartero i el carlí Rafael Maroto ratificaven a Bergara el conveni firmat a Onate dies abans. El Conveni o Abraçada de Bergara posava fi a la guerra al País Basc i Navarra —uns dels nuclis on s'havia lluitat més aferrissadament des de 1833. Amb la pau de Bergara van pacificar-se també bona part d'indrets de l'estat espanyol excepte Catalunya, País Valencià i Aragó on la guerra va continuar quasi un any més. Encara que les forces de Cabrera no van acceptar el conveni i el rei pretendent Carles V va haver d'exiliar-se a França per sempre més, amb l'aflebliment i desmoralització de l'exèrcit que estava en peu. Per Catalunya, el País Valencià i Aragó, el Conveni de Bergara significa l'inici de la davallada. Els historiadors de tendència carlina anomenen el pacte com la Traïció de Bergara o la Marotada.

Rafael Maroto figurava entre els moderats dins l'amalgama política, econòmica, religiosa i regionalista que configura el moviment carlí al segle XIX. L'agost de 1836, el militar castellà havia estat nomenat comandant general de l'exèrcit carlí a Catalunya; a l'octubre fugí a França després de la derrota i mort del baró d'Ortafà. Re-

tornat l'any 1838 i nomenat comandant en cap de l'exèrcit carlí al País Basc, Maroto va tenir poca pietat amb els seus detractors fent afusellar el seu predecessor Juan Antonio Guergú, els caps de la fracció apostòlica i els cabdills que se li oposaven. El seu nomenament havia sembrat tanta discòrdia dins l'exèrcit carlí que quan Espartero li va proposar un conveni per acabar la guerra, Maroto no va tenir altre remei que acceptar-lo.

El pacte entre Espartero i Maroto implicava el reconeixement d'Isabel II com a reina legítima, la promesa d'una amnistia, el reconeixement dels graus militars carlins i el respecte als furs bascos. Tot i que la insistència de Maroto se centrava en la conservació dels furs i el reconeixement dels graus militars carlins, la ratificació del conveni de Bergara donava a Espartero el paper decisiu per a l'execució del pacte. Com en altres ocasions, el transfuguisme es repetia entre les files carlines i liberals. Alguns dels generals carlins que l'any 1839 van adherir-se a l'acord de Bergara van impedir que la Segona Guerra Carlina (1846-1849), iniciada pels catalans, s'estengués al País Basc i Navarra.

Pel que fa al manteniment dels furs bascos, el Conveni de Bergara comença dient: «Artículo 1. El general D. Baldomero Espartero recomendará con interés al gobierno el cumplimiento de su oferta, de comprometerse formalmente á proponer á las córtés la concesión o modificación de los fueros».

Així acabava la Primera Guerra Carlina al País Basc, amb un pacte entre cavallers. A Catalunya, el País Valencià i Aragó, les dots persuasives d'Espartero no van funcionar. El general liberal va concentrar totes les forces de l'exèrcit liberal per a vèncer l'exèrcit carlí de Catalunya, el País Valencià i Aragó. Primer va prendre Castellote, després Morella i finalment Berga. □